

науки. Теорія держави охоплює три групи генетичних і функціональних проблем, пов'язаних з трисединою основою походження, формування й існування держави: суспільною; класовою; політико-правовою та організаційно-структурною основою державної діяльності.

Залежно від акценту на одній із цих основ склалися три різні підходи до вивчення і дослідження держави: політико-філософський і політико-науковий; класовий; правовий та організаційно-структурний [3, с. 16].

Таким чином, виділяють три підходи політичних відносин, які охоплює держава, а отже, три її основні завдання, функції: організаційна, керівна, яка має на меті загальні цілі - збереження і життєдіяльності, досягнення «загального блага», єдності, встановлення порядку регулювання взаємовідносин держави і народу, нації, етносу; специфічна функція панування і пригноблення, і в цьому розумінні держава виступає не тільки, як засіб боротьби і підкорення, але й як джерело конфліктів у відносинах між класами та держави і класів; і не менш специфічна функція «юридичної держави» – створювати правову систему й управляти нею, регулювати роботу державного апарату і відносини держави і суспільства зі всіма притаманними йому суспільними відносинами (соціальними, економічними, правовими та ін.). [3, с. 6]

Отже, зі всього вищезазначеного виникає питання про сутність та соціальне призначення держави неодноразово порушувалося в право творчості діячів суспільної думки світового рівня протягом всього розвитку світової історії, що не може не привертати увагу як майбутнього правознавця, так і просто пересічної особи.

Таким чином, автором зроблено висновки:

По – перше: держава як і право взаємодіє з іншими соціальними регуляторами (політикою, мораллю, звичаями).

По – друге: держава регулює суспільні відносини, виховує громадян, охороняє культурні цінності.

По – третє: сутність сучасної соціальної, демократичної, правової держави полягає в тому, що вона є знаряддям досягнення в соціально неоднорідному суспільстві соціального компромісу й згоди.

По – четверте: суспільство як колективний суб'єкт пізнає свою власну сутність і виражає знання про неї в певних об'єктивних формах (інституціях, утвореннях).

По – п'яте: автор повністю підтримує думку вченого Лободи Ю.П., що сутністю держави вважається система найбільш істотних зв'язків, відносин, властивостей та тенденцій розвитку, що забезпечують якісну визначеність держави як явища певного роду.

По – шосте: одним із істотних зв'язків, що складають сутність держави (а саме: її зв'язок із суспільством, у процесі якого (зв'язку) вона задовільняє певні соціальні потреби), може бути виділений окремо і розглядатися як відносно самостійний структурний елемент сутності держави.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (відомості Верховної Ради України (ВВР)), 1996, № 30, ст. 141); – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права. – К.: Атіка, 2005 – 592 с.
3. Лобода Ю.П. Цінність держави як її соціальна сутність (теоретико-методологічні аспекти дослідження). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук – Одеса, 2001, – 27 с. – с. 6.
4. Правознавство [Текст] : підручник / ред. В. В. Копейчиков. – 7-ме вид., стер. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 736 с.

Доцент кафедри теорії права та держави юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка к.ю.н.

Теремцова Ніна Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Бюджетні правовідносини є врегульовані нормами права відносини між суб'єктами з приводу формування бюджетних доходів, подальшого розподілу та витрачання коштів з бюджетів, а також позабюджетних фондів державного, і місцевого рівнів. Як і більшість інших фінансових правовідносин, бюджетне правовідношення є владновідношенням, воно припускає юридичну нерівність сторін. Можливість однієї сторони давати приписи, що підлягають обов'язковому виконанню іншій стороні. При цьому їх участь в бюджетних правовідносинах передбачена законом або іншим нормативним правовим актом.

Бюджетні правовідносини належать до категорії таких, що щорічно відновлюються між тими ж суб'єктами, оскільки вони реалізуються в рамках фінансового року разом із виконанням бюджетів. Згідно ст. 47 Бюджетного кодексу України [2] виконання бюджету завершується о 24 години 31 грудня кожного року. За традицією в цей час з рахунків бюджету “скидаються” всі залишки грошей, які повинні були поступати рівномірно протягом року [3, с. 67]; [5, с. 34].

До числа серйозних недоліків бюджетного процесу, на наш погляд, відноситься збереження традицій минулих десятиріч, коли бюджетні асигнування поступають на початку та на прикінці фінансового року, що негативно позначається на діяльності отримувачів бюджетних коштів. Можливо, слід зберегти порядок безумовного припинення всіх бюджетних операцій в останній день року, що минає. Це має слугувати забезпеченню більш чіткого функціонування бюджетів, підвищенню рівня фінансової дисципліни всіх учасників бюджетних відносин. Проте без створення механізму рівномірного фінансування бюджетотримувачів, чіткого дотримання бюджетного розпису належного результату не буде.

Разом з тим, представляється доцільним опрацювати питання про можливий перехід ухвалення бюджету на декілька років і можливістю щорічної його конкретизації. Така практика, до речі, застосовується у ФРН, у Конституції якої (ст. 110) вказується можливість приймати бюджет на один рік або декілька років [6]. В Греції Конституція (ст. 79) надає можливість ухвалення дворічного бюджету [7].

У разі застосування такого методу ухвалення бюджету виявляється можливість послідовно фінансувати певні програми протягом декількох років. Тобто, певні розділи бюджету при такому підході можуть діяти більш тривалий період в порівнянні з іншими його частинами.

Правове регулювання бюджетних відносин є діяльністю держави і адміністративно-територіальних утворень з видання юридичних норм, вирішенні питань організаційного характеру в цілях забезпечення порядку формування, розподілу і витрачання бюджетних ресурсів. В змістовному плані воно припускає застосування органами держави і адміністративно-територіальних одиниць системи заходів, способів і прийомів з цілеспрямованої зміни вказаних відносин або збереженню цих відносин в попередньому вигляді і здійснюється через механізм взаємодії державних і недержавних органів, що склався, з приводу бюджетів і позабюджетних фондів.

Як висновок, слід зазначити, що правове регулювання бюджетних відносин є частиною фінансово-правового регулювання економічних відносин, має всі ознаки останнього, найважливішим з яких виступає наявність централізованих основ в процесі дії на фінансові відносини. Проте регулювання тільки в окремій бюджетній сфері відносин обумовило специфіку механізму їх правового регулювання.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (відомості Верховної Ради України (ВВР)), 1996, № 30, ст. 141); – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Бюджетний кодекс України. (Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 21.06.2010, Глава 8). [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

3. Воронова Л.К., Кучерявенко Н.П. Финансовое право: Учебное пособие для студентов юридических вузов и факультетов. – Харьков: Легас, 2003. с.109.

4. Правознавство [Текст] : підручник / ред. В. В. Копейчиков. – 7-ме вид., стер. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 736 с.

5. Теремцова Н.В. Бюджетний процес за законодавством України: монографія / Н.В. Теремцова. –К.: Видавництво ТОВ «Інтер Логістік України». 2010. –260с.

6. Конституція Федеративної Республіки Німеччини, (текст наведено по збірнику "Конституції зарубіжних країн: Навчальний посібник /Упорядник проф. В.В.Маклаков. 4-е вид., переопр. і доп.-М.: Волтерс Клувер, 2003") /http://constitution.garant.ru/DOC_3864885.htm., 2007.

7. Конституція Республіки Греція від 9 червня 1975 р.; 1) (текст наведено по збірнику "Конституції зарубіжних країн: Навч.пос. /Упорядник проф. В.В.Маклаков. 4-е вид., переопр. і доп. –М.: Волтерс Клувер, 2003") /<http://constitution.garant.ru>, 2007.

Здобувач кафедри теорії держави та права НАВС

Ткачук Лідія Володимирівна

ПРАВОЗАХИСНІ ГАРАНТІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПРОБЛЕМИ.

Забезпечення належного рівня захисту прав людини належить до найгостріших проблем української дійсності. Конституційне прагнення України розвивати і зміцнювати правову державу неможливо реалізувати без утвердження у суспільній свідомості ідеї невідчужуваних прав і свобод людини та громадянина. Питання захисту прав і свобод людини для сучасної України за своєю значущістю стоять в одному ряду з проблемами забезпеченням миру та безпеки, єдності, територіальної цілісності країни, виходу із політичної та економічної кризи тощо.

Права людини та їх захист – це обов'язкові супутники правової держави. Тому, правова держава не може існувати без повного визнання прав людини й створення відповідних гарантій їх ефективного захисту.

На сучасному етапі становлення правової держави в Україні велика увага приділяється проблематиці захисту прав і свобод людини та громадянина як на доктринальному, так і на праксеологічному рівнях.

Під захистом прав і свобод людини необхідно розуміти форму забезпечення прав і свобод, яка відображає дію певного механізму, спрямовану на: припинення порушень прав і свобод особи; ліквідацію будь-яких перешкод, що виникають при їх здійсненні; відновлення порушених прав і свобод; притягнення до юридичної відповідальності особи, винної у скоєнні правопорушення [1, с.7].

Особливе місце в структурі механізму правового захисту займають правозахисні гарантії, що направлені на створення певних умов, способів та засобів, які забезпечують реальну захищеність прав і свобод людини.

М.М. Гуренко визначає, що гарантії прав і свобод людини та громадянина являють собою систему норм, принципів, умов і вимог, які у своїй сукупності забезпечують дотримання прав, свобод і законних інтересів. Ефективність цієї системи залежить від різноманітних чинників, але основним серед них є належність визначених елементів у системі функціонування державної влади. До них відносяться: належність Основного Закону, дія якого не може бути зупинена самовільно; визнання державної влади вихідною від Конституції, закріплення на конституційному рівні основних прав і свобод людини та громадянина; наявність незалежної судової влади. Система гарантій прав і свобод людини включає засади як економічного так і соціального та правового характеру, які необхідні для реалізації прав і свобод та механізму їх захисту [2, с. 124].

На думку Є.В. Білозьорова, гарантії прав і свобод особи слід тлумачити як, по-перше, правові умови, за яких можлива найповніша і всебічна реалізація прав і свобод особи; по-друге,